ДОХОДИ, ВЪРХУ КОИТО НЕ СЕ ДЪЛЖАТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

Законодателят е изключил от осигурителния доход възнагражденията/доходите, които не са от трудова дейност по смисъла на чл. 10 от ***Кодекса за социално осигуряване*** (КСО).

Доходите, върху които не се изчисляват и внасят осигурителни вноски са определени в чл. 1, ал. 8 от *Наредбата за елементите на възнаграждението и доходите, върху които се правят осигурителни вноски*.
Това са:

- *дневните пари при командировка до двукратния им размер, определен в нормативен акт, пътните и квартирните пари при командировка или заместващите ги възнаграждения, включително тези по §3 от допълнителните разпоредби на Постановление №133 на Министерския съвет от 1993 г. за приемане на Наредба за допълнителните и други трудови възнаграждения (обн., ДВ, бр. 67 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 1 от 1994 г. и бр. 25 от 1999 г.) и изплатените пътни и квартирни пари, за сметка на възложителя на лица, работещи без трудови правоотношения;*

- *средствата за пътуване и престой, които са за сметка на Европейския съюз, международна организация или приемаща страна и са определени и предоставени съгласно техните правила във връзка с командироване от работодателя на работници и служители в бюджетни предприятия;*

- *стойността на безплатната храна и/или добавките към храната, предоставени в натура по реда на **чл. 285 от Кодекса на труда** на работниците и служителите, които работят в предприятия със специфичен характер и организация на труда;*

- *стойността на безплатната храна, предоставена в натура на членовете на корабните екипажи за дните в експлоатация, на риболовците за дните на улов, а на водолазите - и за дните при спускане под водата, на дежурния персонал, изпълняващ 12-часови дежурства в лечебните и здравните заведения, на операционните екипи, екипите за спешна медицинска помощ и екипите по кръвонабиране, както и на военнослужещите съгласно чл. 224,ал. 1, т. 3 и на цивилните служители съгласно чл. 286, ал.1, т.1 от **Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България**;*

- *стойността на работното, униформеното, протоколното и представителното облекло, предоставено при условия и по ред, предвидени в нормативен акт;*

ДОХОДИ, ВЪРХУ КОИТО НЕ СЕ ДЪЛЖАТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

- *стойността на специалното работно облекло и на личните предпазни средства, които се предоставят в натура при условия и по ред, предвидени в нормативен акт или колективен трудов договор;*

- *сумите и доволствията по чл. 23, ал. 1 - 7, чл. 26, ал. 3, компенсационните суми по чл. 25 и стойността на наградите по чл. 30 от **Закона за изпълнения на наказанията и задържането под стража;***

- *сумите за лихви, които се изплащат по реда на чл. 245, ал. 2 от **Кодекса на труда**;*

- *стойността на представителното облекло по чл. 32, предметните и парични награди по чл. 33 от **Закона за Сметната палата**;*

- *стойността на възстановените разходи за транспорт на педагогическите специалисти от местоживеенето им до месторабота и обратно или за наем по месторабота по чл. 219, ал. 5 от **Закона за предучилищното и училищното образование**.*

- *компенсацията на работниците и служителите, за които е установено непълно работно време, изплатена по реда на нормативен акт на Министерския съвет за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работници и служители, за които е установено непълно работно време, в икономическите сектори "Индустрия" и "Услуги";*

- *компенсацията, изплатена по реда на нормативен акт на Министерския съвет на работници и служители, чиято трудова дейност е преустановена временно със заповед на държавен орган в периода на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка.*

ДОХОДИ, ВЪРХУ КОИТО НЕ СЕ ДЪЛЖАТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

При определяне на месечния осигурителен доход не се дължат осигурителни вноски и при изплащане на някои възнаграждения и обезщетения по реда, определен в *Кодекса на труда*, *Закона за държавния служител*, *Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България*, *Закона за министерството на вътрешните работи*, *Закона за съдебната власт*, по *Закона за Държавна агенция "Национална сигурност"*, Закона за Национална служба за охрана, Закона за държавна агенция „Разузнаване“ и Закона за резерва на въоръжените сили на Република България.

- *обезщетенията по чл. 200, 213, 214, чл. 216, ал. 1, т. 1 и 2, ал. 2 и 3, чл. 220 , 221, чл. 222, ал. 2, 3 и 4, чл. 224, 225, 226, чл. 232, ал. 2 и чл. 331 от КТ, § 71 от преходните и заключителните разпоредби на **Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител** и §118 от ПЗР на **Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда.***

- *обезщетенията по чл. 158, ал. 2, чл.158а, ал.2, чл. 168, чл. 172, ал. 1, чл. 173, 199, чл. 227, ал. 1 - 5, чл. 229, ал. 1, чл. 232, чл. 233, ал. 1 и 5, чл. 294 и паричните средства по чл. 226з, сумите, изплатени за храна, доволствия, облекло и порционни пари по чл. 224, чл. 286, ал. 1, т.3 и чл. 298, ал. 1 и 2, както и стойността на парични или предметни награди по чл. 240, ал. 1 - 4 и чл. 288, за пътуване по чл. 226 и за транспортни разходи по чл. 229, ал. 2 и компенсационни суми по чл. 226в, ал. 1 и чл. 298а, ал. 1 от **Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България** и обезщетенията по чл. 98, ал. 1, сумите за пътуване по чл. 103, ал. 4 и стойността на парични или предметни награди и отличия по чл. 126, 128, 133, 134 и чл. 135, ал. 1 от **Правилника за прилагане на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България**, приет с Постановление № 46 на Министерския съвет от 2010 г. (обн., ДВ, бр. 25 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 63 от 2010 г.);*

- *възнагражденията по чл. 214, ал. 6 и чл. 215, ал. 4 и обезщетенията по чл. 236, чл. 189, ал. 6, чл. 228, чл. 234, чл. 237 и чл. 238 и сумите по чл. 180, ал. 6, чл. 181, ал. 1, 2 и 3, чл. 182, ал. 1, чл. 184, ал. 1, чл. 186, чл. 189, ал. 8, чл. 191, чл. 192, ал. 2 и чл. 193 от **Закона за Министерството на вътрешните работи**.*

- *обезщетенията по чл. 61, 78, чл. 81б, ал. 4, т. 1 и 2, чл. 100, ал. 4, чл. 104, чл. 105, ал. 3, чл. 106, ал. 3, 3а и 4, **чл. 107а** и стойността на отличията по **чл. 88 от Закона за държавния служител**;*

ДОХОДИ, ВЪРХУ КОИТО НЕ СЕ ДЪЛЖАТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

- *възнагражденията по чл. 230, чл. 230а, ал. 5 и 231, обезщетенията по чл. 225, 226, чл. 277, ал. 3, чл.292, ал. 3,чл. 354 и стойността на отличията и наградите по чл. 303, чл. 305 и 358а от **Закона за съдебната власт**;*

- *възнагражденията по чл. 99, ал. 3-5, сумите и доволствията по чл. 74, ал. 1 - 4, и чл. 76, ал. 1, компенсационните суми по чл. 81, обещетенията по чл. 83, ал. 4, стойността на паричните и/или предметни награди при условията и до размерите по чл. 86 и 87 и обезщетенията по чл. 112, 117, и 119 – 120 от **Закона за Държавна агенция "Национална сигурност**";*

- *сумите и доволствията по чл. 66, чл. 67, ал. 1 - 3, чл. 68, чл. 69, ал. 1, обезщетенията по чл. 78, чл. 117, ал. 1, чл. 121, чл. 123 и чл. 124, ал. 1, възнагражденията по чл. 115, ал. 5 и 6 и стойността на отличията и наградите по чл. 84 и 85 от **Закона за Националната служба за охрана**;*

- *сумите и доволствията по чл. 67, ал. 1 - 5 и чл. 69, ал. 1, обезщетенията по чл. 74, ал. 4, чл. 103, ал. 1, чл. 108, 110 и чл. 111, ал. 1, възнагражденията по чл. 90, ал. 3, 4 и 5 и стойността на отличията и наградите по чл. 76 - 78 от **Закона за Държавна агенция "Разузнаване"**;*

- *стойността на наградите по чл. 13, ал. 1 от **Закона за резерва на въоръжените сили на Република България**.*

Съгласно чл. 2, ал. 2-4 и чл. 2а от *Наредбата за елементите на възнаграждението и за доходите, върху които се правят осигурителни вноски*, не се дължат осигурителни вноски върху:

- *средствата, предоставени за сметка на социалните разходи за издръжка на столове (включително за поевтиняване храната в тях), на здравни и лечебни заведения, детски заведения, почивни бази, поддържане на културни потребности на работниците и служителите, вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и доброволно осигуряване за безработица и професионална квалификация, както и върху еднократните помощи в пари или в натура, изплатени на работниците и служителите за лекарства, при продължително боледуване, за раждане, при смърт на член от семейството или при други случайно настъпили събития;*

ДОХОДИ, ВЪРХУ КОИТО НЕ СЕ ДЪЛЖАТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

- *средствата, предоставени под формата на ваучери за храна в размер до 200 лева месечно на електронен носител на работници и служители, включително на лицата, работещи по договори за управление, при условията на* ***чл. 209а, ал. 1 от Закона за корпоративното подоходно облагане*** (ЗКПО)***) от 1 януари 2024 г.***;

- *направените от работодателя застраховки, определени като задължителни с нормативен акт (чл. 2а).*

- *доходите от трудова дейност, получени под формата на разходи в натура по смисъла на § 1, т. 83 от допълнителните разпоредби на* ЗКПО, *ако осигурителят е направил избор по чл. 24, ал. 3 от* ***Закона за данъците върху доходите на физическите лица*** *да облага тези доходи по реда на* ЗКПО.

Други възнаграждения и доходи, върху които не се внасят осигурителни вноски, тъй като не са в резултат на упражнена трудова дейност:

- *авторските и лицензионни възнаграждения, получени в резултат на отстъпени права за използване на произведението, респ. изпълнението, като обекти на правна закрила по* ***Закона за авторското право и сродните му права****;*

- *доходи, получени в резултат от притежавани акции и дялови участия в дружества (дивидент);*

- *други доходи, които не са от трудова дейност по смисъла на чл. 10 от КСО.*

Пример:

С решение на Съвета на директорите е освободен негов член преди изтичане на срока, за който е избран. На същия е изплатено обезщетение, равняващо се на възнаграждението му до изтичане на срока.

Имайки предвид прилагането на разпоредбата на чл. 10 от КСО за прекратяване на трудовата дейност на члена на Съвета на директорите преди изтичане на срока, за който е избран, както и факта, че това обезщетение няма характер на доход от трудова дейност, върху размера му **не се дължат** осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване.